

مردان بزرگ تاریخ ایران

حاصل کشوری که گهواره تمدن بشری است

آذرباد : یکی از موبدان و دانشمندان ایرانی در زمان اردشیر بابکان
آذربزین : پسر فرامرز که با بهمن پسر اسفندیار جنگید که یکی از پهلوانان ایرانی
 مییاشد و آتشکده ای هم به همین نام وجود دارد
آذر کیوان : حکیمی و عالمی ایرانی از سرزمین فارس که در قرن یازدهم هجری حیات
 داشته است

آرتاخه : دوره هخامنشی (زمان خشایار شاه (مهندس و سازنده کانال اتوس
آرش : ملقب به کمانگیر . پهلوان ایرانی در عهد منوچهر شاه که در تیر اندازی سر آمد
 زمان خود بوده است که در جنگ میان منوچهر و افراسیاب قرار بر پرتاب تیری
 میگذارند تا مرز میان ایران و توران را تعیین کند آرش از طربستان تیری پرتاب کرد که در
 مرو فرود آمد و بعد از آن جانش را در راه ایران زمین فدا نمود
اسکیلاس : دوره هخامنشی (زمان حکومت داریوش از سال ۴۸۶- ۵۲۱ ق.م.) دریا
 نورد و مکتشف و مهندس سازنده قنات
آریه : سردار معروف و بزرگ ایرانی که به حمایت از پادشاهی کورش صغیر برخواست

استانس : دوره هخامنشی شیمیدان و استاد دموکریتوس
آیین گشسب : سردار بزرگ ایران که در زمان هرمز چهارم فرماندهی لشکر ایران را بر
 عهده داشت

ابولولو : یا همان فیروز نهاوندي . پس از یورش تازیان به ایران به سرکردگی عمر بن
 خطاب فیروز نهاوندي و تعداد بیشماري از ایرانیان به غلامی اعراب در آمدند . فیروز
 غلام مغیره بن شعبه شد و با زیرکی و در جهت انتقام خون نیاکانمان عمر بن خطاب
 خلیفه دوم را با ضربه های کارد کشت و این جنایتکار تازی را از صحنه روزگار محو کرد
آریوبرزن : سردار بزرگ ایران که با شهامتی در خور ستایش و ماندگار لشکر ایران را تا

آخرین لحظه در برابر ارتش اسکندر نگهداشت و مقاومت نمود و جان سپرد و حماسه ای در تاریخ ایران از خود بر جا گذاشت
استادسیس : سردار دلیر ایران که در نواحی هرات و بادغیس و سیستان بر ضد منصور خلیفه ستمگر عباسی قیام کرد و عاقبت به فرمان منصور در بغداد به دار آویخته شد و یکی از سمبل‌های عرب ستیزی را در ایران به جای گذاشت و درس وطن پرستی در برابر یورش بیگانگان برای جوانان به جای گذاشت
احمدبن محمد نهاوندی (: مرگ در ۸۲۵ تا ۸۴۵ م / ۲۲۱ تا ۲۲۱ هـ) در جندی شاپور بر آمد - ستاره شناس م مؤلف زیج

احمد معماری لاهوری و برادرش استاد حمید لاهوری : سده یازدهم هجری معماران ایرانی سازنده تاج محل در هندوستان
انوشیروان عادل : ملقب به انوشیروان دادگر . پادشاه معروف ساسانی که با بنیان گذاشتن قوانین حکومتی - دادگستری - اجتماعی و کشوری ایران را به مرز باشکوه ترین کشورهای جهان مبدل نمود . او مزدک و مزدکیان را که مدعی پیامبری شده بودند و دین ساختگی را می خواستند رواج دهند (که قوانین مزدکی همان قوانین زرتشت با کمی تغییر بود) همگی را نابود کرد و مشهورترین کاخ معماری ایرانی را در عراق پایه گذاشت که تیسپون نام گرفت ولی بعدها توسط سپاه اسلام ویران شد
استخری(اصطخری) : (وی را نیزابن ندیم از محاسبان ومهندسان بشمار آورده است از جغرافی دانان نامداری مشرق زمین

ابو سعید ابوالخیر : شاعر و عارف بزرگ پارسی قرن ۴ و ۵

امیر خسرو دهلوی : شاعر بزرگ پارسی قرن ۶ که خاندانش از ایران ترک وطن نمودن و هندوستان رفتند

اوحدی مراغه ای : شاعر و عارف قرن ۷ هجری

انوری ابیوردی : شاعر و استاد نامدار قرن ۶ هجری - استاد علوم - ریاضیات و نجوم و از پیروان ابن سینا

ابوریحان محود بن احمد بیرونی (363-440) : (هجری)(۱۰۴۸-۹۷۳ م) ایرانی نژاد زاده خوارزم، ریاضیدان، زمین شناس، جغرافی دان، جهانگرد، فیلسوف، و نظریه پرداز در علوم طبیعی ودانشمند علوم تجربی . یکی از برجسته ترین دانشمندان ایران که به هویت ملی کشورش بسیار پایبند بود . کتاب آثارالباقیه بیرونی یکی از برجسته ترین اسناد تاریخی ایران باستان است

ابوبکر محمدبن حسن حاسب کرجی (: مرگ در 421/420 هجری ۱۰۲۹/۱۰۳۰ م) ریاضیدان ایرانی صاحب کتاب نسوی نامه

ابو معشر جعفر بن محمد بن عمر بلخی (172 - 272) : (هـ) (۷۸۶ - ۷۸۶ م) اهل بلخ در خراسان بزرگ - ستاره شناس و نظریه پرداز در نجوم

اصفهانی - محمد حافظ) : نتیجه الدوله) سده دهم هجری ، مولف رساله هایی در انواع دستگاههای مکانیکی

ابو علی حسین بن عبدالله بن سینا : شیخ الرئیس حجة الحق ابوعلی حسین بن عبدالله بن حسین بن علی بن سینا مشهور به ابن سینا (۴۲۷-۳۷۰ هجری) (۱۰۳۷-۹۸۰ م) در افشنه نزدیک بخارای ایران در خراسان بزرگ متولد شد و در آنجا به کسب علم پرداخت. او تحصیلات مقدماتی از جمله ادبیات-قرآن-فقه و حساب نزد پدر آموخت و برای فرا گرفتن منطق و هندسه و نجوم نزد ابو عبدالله ناطلی رفت. او از همان اوان کودکی بسیار خارق العاده بود و دانش زمان خود را با سرعت فرا میگرفت. او در سن ۱۶ سالگی به طبابت پرداخت. وی پس از درمان کردن نوح بن منصور سامانی به دربار او راه یافت. به دنبال شهرت روزافزون او که آوازهء این شهرت به گوش سلطان محمود نیز رسیده بود دعوت کرد تا به غزنین برود اما ابن سینا به دلیل خشونت و تعصب دینی سلطان محمود دعوت او را رد کرد و از خوارزم فرار کرد. مدتی در ترکستان و خراسان بسر برد و سپس وارد گرگان شد و در آنجا مشغول به طبابت گشت. سپس به ری رفت و در آنجا مجدالدوله دیلمی را که به بیماری مالیخولیا مبتلا شده بود او را درمان کرد. او در همدان مقام وزارت شمس الدوله را به دست آورد و از حمایت علاءالدوله کاکویه برخوردار گشت. سرانجام در همدان در سال (۴۲۸ ه.ق) درگذشت. از جمله معروف ترین آثار او می توان به دانشنامه علائی که به زبان فارسی است و همچنین مهمترین اثر فلسفی او به نام شفاء که شامل چهار بخش (منطق-طبیعیات-ریاضیات و مابعدالطبیعه) است را نام برد این اثر و کتاب بعدی به نام قانون که دایره المعارف طبی می باشد هر دو به زبان عربی است . وی در ریاضیات ، زمین شناسی، فیزیک، پزشکی، فلسفه تبحر خاصی داشت

اخوان الصفا : گروه از مهندسان و دانشمندان و فیلسوفان که در سده دهم میلادی (سده چهارم هجری) بر آمدند. بعضی از اعضای این گروه مخفی مثل ابو سلیمان محمد بن بشیر بستی مقدسی، ابو الحسین علی بن هارون زنجانی و محمد بن احمد نهرجوری ایرانی بوده اند آنان دایره المعارفی شامل کلیه شعب معرفت پدید آوردند

ابو جعفر خازن : زاده خراسان (مرگ در/350/360 ۹۶۱ه / ۹۷۱ م) ریاضی دان و ستاره شناس

ابو الفتح اصفهانی : ریاضیدان سده چهارم هجری

ابو سهل ویجی بن رستم کوهی) : سده چهارم هجری) اهل طبرستان ، ریاضی دان، مهندس، ستاره شناس. وی رهبر ستاره شناسان در رصد خانه ای بود که شرف الدوله دیلمی ساخته بود

ابو سعید احمد سنجری(340-415) : (۱۰۲۴-۹۵۱م) ریاضی دان

ابوبکر حسن بن خصیب : در اواخر سده نهم میلادی (سوم هجری) بر آمد . ستاره شناس از نژاد ایرانی بود

ابوبکر زکریای رازی (: مرگ در ۹۲۴-۹۲۳ م / ۳۱۲ - ۳۱۱ ه) فیزیک دان ، شیمی دان و پزشک و مهندس و فیلسوف - کاشف الکل . پزشک نامدار و دانشمند ایرانی که در شهر ری در نزدیک تهران به دنیا آمد. در جوانی سفری به بغداد داشت که در آنجا علم کیمیا را آموخت و به واسطه آسیبی که به چشمانش وارد شد به فرا گرفتن علم طب پرداخت و در این علم آنچنان پیشرفت کرد که اداره بیمارستان بغداد را به او سپردند همچنین زمانی که به ری بازگشت از طرف منصور بن اسحق حاکم ری سرپرست بیمارستان ری شد. از مهمترین آثار او در طب کتاب (الحوای) است که یکی از کتاب های اصلی در زمینه طب به شمار می رفته این کتاب را رازی در ابتدا بصورت پراکنده گردآوری کرده بود که پس از مرگ وی به دستور ابن عمید کتاب را از یادداشتها استنساخ نمودند. از آثار طبیی دیگرش میتوان به کتاب (الطب الملوکی) و کتاب (طب منصوری) نام برد. کتاب طب منصوری به نام منصور بن اسحق تالیف شده است. یکی دیگر از آثار او کتاب (من لا یحضره الطبیب) است که شامل دستورهای ساده در زمینه طب میباشد. رساله های طبیی دیگری که در زمینه بعضی از امراض نوشته و معروفترین آنها عبارتند از: کتاب الجدری و الحصه می باشد که کتاب الحصه یکی از بهترین رساله های طبیی در زمان قدیم بوده که اروپائیان همواره آن را تحسین می کرده اند. رازی در علم کیمیا تبصری به سزا داشته است از کارهای مهم او کشف جوهر گوگرد و الکل می باشد. وی کتاب الاکسیر را در زمینه کیمیا نوشته است. رازی اولین کسی است که تمام اشیاء عالم را به سه گروه و جامدات و نباتات و حیوانات

طبقه بندی کرده است. رازی در الاهیات و ماوراء طبیعه آثاری از خود بر جا گذاشته است. رازی در زمینه طب فقط به جنبه علمی آن اکتفا نمی کرد بلکه به عمل و آزمایش نیز دست می زد وی در سالهای آخر عمر به دلیل کار زیاد به بیماری چشم مبتلا شد. برای معالجه نزد چشم پزشک رفت اما چشم پزشک برای درمان او پول زیادی طلب کرد و خطاب به رازی گفت: من پیش از تو کیمیا را یافته ام و آن همان پزشک است. وی در سال ۳۱۳ (ه.ق) در حلی که بعلت کار مداوم بینایی خود را از داده بود در شهر ری وفات یافت

احمد بن داوود دینوری (200 / 210) : تا 282 ه ۸۲۵ - ۸۱۵ تا ۸۹۵ م) در دینور اصفهان بر آمد . ستاره شناس ، مورخ ، ریاضی دان ، گیاه شناس و لغت نویس

ابو نصر محمد فارابی (257/258 - 339/340) : ۵۱۵/۹۵۰ - ۷۱/۸۷۰ م) زاده فاراب ترکستان - فیزیکدان، موسیقی شناس، فیلسوف ایرانی

احمد بن سهل بلخی (934) : م/۵۳۲۳ ه) زاده شاستیان بلخ ، ریاضیدان و جغرافی دان

ابوسهل فضل بن نوبخت (- مرگ در ۸۱۶-۸۱۵ م / ۲۰۱-۲۰۰ ه) از خاندان نوبختی ستاره شناس و کتابدار هارون الرشید

ابو نصر محمد بن عبدالله (کلو اذانی) : (از دودمان اردشیر بابک کلو اذانی) تولدش پیش از سال سیصد هجری) از جمله ریاضی دانان

ابو حامد احمد بن محمد صاغانی (: مرگ در 380 ه ۹۹۰ م) از مردم صاغان مرو ، ریاضیدان - ستاره شناس ، مخترع و سازنده اسطرلاب و دیگر ابزارهای نجومی

ابو الرضا عباس بوزجانی (329-387/388) (ه: ۹۹۷/۹۹۸-۹۴۰م) زاده بوزجان در حوالی نیشابور ، ریاضیدان، هندسه دان، مهندس، ستاره شناس و نظری پرداز در نجوم

ابو منصور موفق : سده چهارم هجری (شیمی دان و دانشمند و علم مواد

ابو نصر اسمعیل بن حماد جوهری : مرگ در ۵۳۹۳ (۱۰۰۲م) زاده فاراب و مقیم نیشابور. لغت نویس و مبتکراندیشه های پرواز

ابوالعباس احمد بن محمد بن کثیر فرغانی : اهل فرغانه در ماوراء النهر (ورا رود). در زمان مامون برآمد - ستاره شناس و نظریه پرداز نجومی

بابا طاهر عریان : شاعر و صوفی نامدار مشرق زمین در قرن ۵ هجری . سروده های وی بزرگترین سند در اثبات زبان و ادبیات کوردی ایران است

بوبراندا : دوره هخامنشی (زمان خشایار شاه) مهندس
برزمهر : پهلوان و دلیر مرد ایران در زمان پادشاهی بهرام گور
برزویه : طبیب و اندیشمند مخصوص انوشیروان عادل که کتاب کلیله و دمنه را از هند به ایران آورد و به زبان پهلوی ترجمه کرد

بدیع اسطرلابی : مرگ در بغداد در 1139/1140 م) اهل اصفهان- ستاره شناس و سازنده اسطرلاب

بنو موسی (محمد ، احمد و حسن :) سده سوم هجری - خراسانی الاصل ، مهندس مکانیک ، هندسه دان ، و ریاضی دان

بلاش : یکی از پادشاهان اشکانی که به اشک بیست و دوم معروف بود و در سالهای ۵۱ تا ۷۷ میلادی پادشاهی ایران را بر عهده داشت و خدمتی بزرگ به ایران زمین نمود . زیرا کتاب ارزشمند ایرانیان (اوستا) که در زمان حمله اسکندر به ایران از میان رفته بود با تلاش و همت او دوباره گردآوری شد
برازه : دوره ساسانی زمان فرمانروائی اردشیر (۲۴۱-۲۲۶ م) مهندس و احیا کننده شهر فیروز آباد یا اردشیر خوره

بابک خرمدین : سردار دلیر و پیشوای نهضت خرمدینیان یا سرخپوشان که بر ضد حکومت عرب قیام کرد و ۲۲ سال دست یورش گران عرب را از کشور ما کوتاه کرد و مبدل به سمبلی از مقاومت ایرانیان در برابر حمله بیگانگان به کشور شد . وی در تاریخ ۲ صفر سال ۲۲۳ هجری قمری در سامرا به دستور خلیفه تازی تکه تکه شد . پس از وی خانواده و همسرش نیز کشته شدند

بوذرجمهر : بزرگمهر معروف ترین و اندیشمند ترین وزیر دربار انوشیروان دادگر که گفتگوی های خرد ورزانه او در تاریخ ایران ثبت گشته است

بهرام چوبین : سردار دلیر ایران که در زمان پادشاهی هرمز چهارم ایران را از حمله وحشیانه ترک های مغول نجات داد و با لشکر کشی و حمله به آنان ارتش آنان را شکست داد . که بعدها در جنگ با رومیان شکست خورد

برانوش : دوره ساسانی- سازنده شادروان شوشتر
پیروزان : یکی از سرداران ایرانی در زمان یزدگرد سوم . که در جنگهای ایرانیان با اعراب رشادتهای از خود بر جای گذاشت
تنسر : پیشوای بزرگ دینی (زرتشتی) ایرانیان در زمان پادشاهی اردشیر بابکان عنوان هیربدان هیربد را داشته است که گامهای بزرگ در راه دین بهی برداشته است

جمشید : پسر طهمورث - چهارمین پادشاه پیشدادی . که جشن نوروز را بنیان نهاد و رسوم و آیین هایی شادی برای ایرانیان بر جا گذاشت که او را جم یا جمشاسب هم گفته اند

ابو موسی جابرین حیان : در ۱۶۰ هجری قمری در کوفه بر آمد - اهل توس ، شیمیدان و کانی شناس و ستاره شناس بزرگ ایرانی . او با تحقیقات خود پیشرفتهای در علوم به وجود آورد. دوره زندگی جابرین حیان همزمان با اوج عظمت و شکوه و قدرت مسلمانان بوده زمانی که هارون الرشید خلیفه مسلمانان بود و از علم و دانش حمایت می کرده است جابر با امام صادق رابطه داشته و از اصحاب امام جعفر صادق بوده است. وی از حمایت برمکیان برخوردار بود اما هنگامیکه جعفر برمکی به دستور خلیفه کشته شد ماندن در بغداد را صلاح ندانست و فراری شد و به زادگاهش بازگشت. در آنجا در تنهایی و انزوا به کارهای علمی و تحقیقی پرداخت تا سرانجام از جانب مامون عباسی مورد احترام و حمایت قرار گرفت. در دایرة المعارف بریتانیکا ذکر شده که جابرین حیان علوم پنهانی را از امام صادق یاد گرفت. وی راجع به اسطرلاب مطالبی را نوشته است. از کارهای مهمی که جابر در زمینه علم کیمیا انجام داده آن است که اصل عناصر یونانی را تغییر داده و اظهار کرده است که از آن عناصر تنها دو جوهر به نام گوگرد و زیبق به وجود می آید. آزمایشگاه شیمی جابر تا دو قرن از دید مردم پنهان بود تا اینکه زمانی که می خواستند در شهر کوفه در نزدیکی دروازه دمشق بنایی بسازند آزمایشگاه وی را کشف کردند. جابر بیشتر عمر خود را در آزمایشگاه بسر برد وی در آنجا به تجزیه و ترکیب مواد گوناگون می پرداخت با توجه به به همین مسئله می توان او را از اولین دانشمندان اسلامی که علم شیمی را بر پایه آزمایش و تحقیق بنا کردند نام برد. وی در زمینه رنگها تحقیقات و کشفیات جالبی ارائه نموده است. حدس زده اند که وی به خاصیت رادیواکتیو هم پی برده است. وی روشهایی را برای استخراج و تصفیه فلزات مطرح کرده است. جابر اعتقاد داشت که تبدیل عنصری به عنصر دیگر از راه وساطت جوهری اسرار آمیز صورت می گیرد او و شاگردانش این جوهر اسرارآمیز را اکسیر نام نهادند. جابر به خوبی از تهیه و ساختن سفیداب سرب آگاه بوده است. ابن الندیم در کتاب الفهرست به بیش ۳۵ کتاب او اشاره می کند که از مشهورترین آنها میتوان به این کتابها اشاره کرد: *کتاب الزیبق *کتاب الرکن *کتاب الاحجار *کتاب القمر *کتاب واحداول

جاماسب : مردی دانا - خردمند و فیلسوفی بزرگ که گفته اند داماد زرتشت اسپیتمان بوده و نیز وزیر گشتاسب شاه . وی در آذربایجان زاده شد و خدمات بسیاری به ایران و ایرانی نمود

حافظ شیرازی : حضرت لسان الغیب حافظ شیرازی شاعر - عارف و ادیب پارسی گوی قرن ۷ هجری

حلاج : حسن ابن منصور حلاج . از عرفای مشهور ایرانی - اسلامی قرن سوم هجری که با گفتن عقاید مخالف خود علیه اعراب افراطی به شهرت رسید . او را صاحب کشف و کرامت دانسته اند و چون در زمان المقتدر خلیفه عباسی خلاف موازین و عقاید اسلامیان افراطی آن زمان سخن گفته بود به اصرار فقهای بغداد او را دستگیر و مدت هشت سال در زندان سر کرد و سپس وی را از زندان در آوردند و بعد از زدن هزار ضربه شلاق به وی هر دو دست وی را قطع کردند و سپس هر دو پای وی را بریدند و بعد جسدش را سوزاند و این وحشیگریهای اعراب که به نام اسلام کردند هزاران بار در تاریخ ما به ثبت رسیده است

خاقانی شروانی : بزرگ قصیده گوئی پارسی و شاعر نامدار قرن ۵ هجری ایران زمین

ابو جعفر محمد بن موسی خوارزمی

یکی از دانشمندان بزرگ ایرانی که *منجم* ریاضیدان* و جغرافیدان* که در سال ۱۸۵ (ق.ه) در نزدیکی بغداد به دنیا آمد. او بزرگترین عالم زمان و عصر خویش بود. اجدادش اهل خوارزم بودند اما به احتمال زیاد خودش از اهالی قطربولی منطقه ای نزدیک بغداد بود. او در زمینه ریاضیات و نجوم مهارت بسزایی داشت. او اولین ریاضیدان دوره اسلامی است که آثارش به دست ما رسیده. وی در زمان خلافت مأمون عضو "دارالحکمه" که گروهی از دانشمندان در بغدا به سرپرستی مأمون قرار داشتند شد و مورد توجه خلیفه وقت بود. او کتاب جبر و مقابله خود را که درباره ریاضیات مقدماتی است و اولین کتاب جبر است که به عربی نوشته شده است. آن را به مأمون تقدیم کرد. کتابهای او در زمینه *جبر* حساب* نجوم* که به زبان عربی نوشته شد هم در کشورهای اسلامی و هم در کشورهای اروپائی تاثیر بسزایی داشت. کتابهای دیگر او که درباره ارقام هندی است بعد از آنکه در قرن ۱۲ به زبان لاتینی منتشر شد تاثیر خاصی بر روی اروپائیان گذارد و نام خوارزمی مرادف با هر کتابی که درباره حساب جدید بود قرار گرفت و از همین جا اصطلاح الگوریتم به معنای قاعده محاسبه رواج یافت. از جمله کتابهای دیگر او در زمینه ریاضی می توان مختصر من حساب الجبر و المقابله* و کتاب الجمع و التفریق* و زیج را نام برد. وی در سال ۲۳۲ (ق.ه) درگذشت...

خواجوی کرمانی : شاعر و عارف قرن ۷ هجری ایران زمین

خسرو پرویز : خسرو پرویز سازنده حماسه بزرگ خسرو و شیرین نیز بود که عشق جاودانه اش به شیرین برای همیشه در تاریخ به ثبت رسید . که با اندوه بعدها از فره ایزدی دور میگردد و از آن مقام و ابهت خود میکاهد . فردوسی نیز از آخرین سالهای شاهنشاهی خسرو شکایت می کند ولی وی از شاهنشاهان مقتدر ایران بود

خراسانی - ابوبکر علی بن محمد : شیمیدان ایرانی که بقول ابن ندیم و بگفته کیمیاگران به کیمیا دست یافت

خالد بن عبدالملک مروودی : اهل مرو رود در خراسان بزرگ - در زمان مأمون خلیفه عباسی بر آمد - ستاره شناس بود و پسرش محمد و نوه اش عمر هم منجم بودند

خوارزمی - محمد بن احمد کاتب : از دایره المعارف نویسان سده چهارم هجری است. کاتب مفاتیح العلوم وی شامل مباحثی در حساب، هندسه، نجوم، موسیقی، مکانیک و شیمی

خشیارشاه : فرزند داریوش بزرگ . او یکی دیگر از جانشینان بر حق پادشاهی هخامنشیان بود که وی را فاتح سرزمین های آتن اروپا میدانند . او آتن را به کلی تصرف کرد . دلیل لشکر کشی وی عدول کردن یونانیان از قوانین آن روزگار بود زیرا لیدی که جزوی از ایران بود که توسط یونان به آتش کشیده شده بود و خشیارشا در صد بر آمد این کار زشت را که در آن زمان نزد ایرانیان گناه محسوب میشده است جبران نماید که موفق نیز شد ولی در نبردهای بعدی به ایران عقب نشینی کرد ولی اقتدار ایران را به زیباترین شکل حفظ نمود

خازنی - عبدالرحمن : فیزیک دان و مخترع برآمده در خراسان بزرگ در ابتدای سده ششم هجری

جهن برزین : دوره ساسانی - سازنده تخت تاقدیس
عبدالرحمن جامی : شاعر نامدار قرن ۸ پیشکوست در ادب - علم - عرفان سیر و سلوک که به تازی و پارسی شعرهای خود را سروده است

جرجانی ابو سعید ضریح (گرگانی) : (مرگ در (۸۴۶-۹۴۵ م / ۲۲۲-۲۲۱ ه) ستاره شناس و ریاضی دان

دقیقی طوسی : شاعر نامدار قرن چهارم هجری - ایرانی زرتشتی - نخستین گردآورنده شاهنامه پیش از فردوسی بزرگ

داریوش بزرگ یا داریوش کبیر : وی در سال ۵۲۱ بر تخت پادشاهی ایران زمین جلوس کرد و بزرگترین و شکوهمندترین پادشاهی تاریخ ایران را پس از کورش بزرگ از خود به جای گذاشت . او پیرو دین بهی و مزدیسنا زرتشت بود و همواره منش و بزرگی کوروش را دنبال میکرد . او ساخت کاخ پرسپولیس را آغاز نمود و بعد از سه سال بررسی و ساختن ماکت از کاخ پرسپولیس با کمک مهندسی مصری که بعدها به موزه هنر تمام کشورها شناخته شد بنای این کاخ جاودانه را گذاشت و بیش از نیمی از آن را در زمان خود ساخت و ادامه آن توسط جانشینش خشیارشا تکمیل و بعد از وی فرزند او انجام گرفت . داریوش بزرگ هخامنشی کانالی در ۲۵۰۰ سال پیش ساخت که بعدها به کانال سوئز معروف گردید . طول این کانال دریایی به بیش از ۱۶۱ کیلومتر میرسیده است و از عرض آن دو کشتی به راحتی عبور میکردند . داریوش بزرگ خطی جدید برای ایرانیان بوجود آورد که بعدها از خطوط رایج دنیا شد . داریوش بزرگ ایران را به بزرگترین کشور جهان مبدل کرد (بیش از ۲۸ کشور) . داریوش بزرگ آموزش رایگان را برای قشر عوام کشور به صورت اجباری در آورد و طرح سواد آموزی را اجباری نمود . . . او را از ابرمردان ایران و جهان می دانند

رستم : ملقب به تهمتن . پهلوان بزرگ ایران . فرزند زال و رودابه . نواده سام و مهرباب کابلی که در عهد کیکاووس و کیخسرو با تورانیان جنگید و از خود دلاوری ها و رشادتهای شگفت انگیز بر جای گذاشت

رستم فرخزاد : سردار کبیر ایران که در جنگ با اعراب کشته شد . او سپهسالار بزرگ ارتش ایران در زمان شاهنشاهی یزدگرد سوم بود که حماسه ای در جنگ قادسیه بوجود آورد که تاریخ نیاکانمان را زیبا تر از همیشه ساخت در نهایت به دست سپاه اسلام کشته شد

رودکی سمرقندی : شاعر بزرگ قرن ۴ هجری از ایرانیان سمرقندی و ناظم کلیله و دمنه

روزبه : دوره خلافت عمر بن خطاب - طراح شهرهای بصره و کوفه

رابعه : به احترام بانوان ایران زمین یکی از دهها زن برجسته ایرانی را نیز اینجا می آوریم . نخستین زن ایرانی که پس از حمله وحشیانه اعراب به ایران و تسلط کامل به کشورمان به زبان پارسی اصیل شروع به سرودن شعر کرد . زمانش را برابر با رودکی گفته اند . گفته شده است که حارث برادر رابعه غلامی خوبرو به نام بکتاش داشت که بعدها رابعه عاشق بکتاش میشود که در اثر این عشق حارث فرمان میدهد که رابعه را به حمام ببرند و رگهایش را بزنند و بعد از آن درب حمام را گل بگیرند که بعد از آن رابعه با خون خود شعرهایش را بر دیوار حمام نوشت و به ناکامی از جهان بدرود گفت

زرتشت اسپیتمان : نخستین پیام آور صلح و خرد و اندیشه جهان که تاریخ زیستن او را از حدود قرن هفتم قبل از میلاد تا ۱۷۲۵ قبل از میلاد و برخی دیگر تا ۵۵۰۰ سال پیش تخمین زده اند که هنوز هیچ تاریخ شناسی نتوانسته است از زمان او آگاهی پیدا کند . او ایرانیان را به پرستش خدا یگانه دعوت کرد . نام پدرش پورشسب و نام مادرش دغدو بود که گفته اند یکی از دلایل بوجود آمدن بزرگترین امپراتوری تاریخ در زمان شاهنشاهی هخامنشیان گرویدند پادشاهان آن زمان به دین زرتشتی بوده است . خدای واحد در دین زرتشت اهورامزدا می باشد

ثنایی غزنوی : عارف و زاهد و اندیشمند مسلمان و استاد شعر پارسی در قرن ۵ هجری

سعدی : یکی از بزرگترین شعرا و فصحاء و سخن سرايان ایران و جهان . که زبان پارسی را پس از ترک تازی های مغول دوباره زنده و جاودانه کرد . او سبکی نوین بوجود آورد که هنوز هم سرمشق نویسندگان فارسی زبان است گلستان و بوستان او یکی از شاهکارهای ادبی ایران است که در نهایت در سال ۶۹۱ هجری در شیراز فوت میکند

سناسپ : دوره هخامنشی (زمان حکومت خشایار شاه 486-2466 ق.م.) دریا نورد و مکتشف

سنباد : یکی دیگر از قیام کنندگان بر علیه حکومتهاي غارتگر اعراب در ایران که به جان و مال و ناموس ایرانیان تجاوز میکردند . او اهل نیشابور بود و پس از اینکه منصور خلیفه عباسی - ابومسلم خراسانی را کشت وی در نیشابور به خونخواهی از ابومسلم که فردی ایرانی و وطن پرست بود برخاست و قیام کرد که در نهایت با شصت هزار نفر از یارانش توسط اعراب بیابانگرد و کشتارگرکشته شد

سورنا : او نه تنها یکی از بزرگترین سردار ایران محسوب میشود بلکه در زمان پادشاهی اشکانیان بزرگترین سردار تاریخ جهان نیز نام گرفته بود . او سپهسالار ارتش ایران بود که در سال ۵۳ قبل از میلاد کراسوس سردار مشهور روم را با سپاهیان بیشمارش شکست داد و تاریخ ایران زمین را دگرگون نمود

سعدی شیرازی : مشرف بن مصلح یکی از ۷ شاعر و استاد زبان پارسی ایران زمین در قرن ۶ هجری

سهل بن بشر (یا سهل بن حبیب بن هانی) : در نیمه اول سده نهم میلادی (سده سوم هجری) در خراسان بر آمد . ستاره شناس و منجم

سیاوش : یکی از اسطوره های ملی ایرانیان . مردم ایران زمان های مدیدی سوگ سیاوش را هر ساله گرامی میداشتند . پسر کیکاوس و پدر کیخسرو . سودابه زن کیکاوس عاشق او شد که سیاوش از او امتناع ورزید . سودابه به همین جهت او را نزد پدر متهم ساخت و سیاوش بتوران نزد افراسیاب رفت و دختر وی را به زنی گرفت . گرسیو برادر افراسیاب به سیاوش حسد برد و افراسیاب را وادار به کشتن او کرد . که کشته شدن سیاوش باعث جنگهای طولانی و غضب ناکی میان ایرانیان و تورانیان گشت

سیف فرغانی : از شاعران و عارفان قرن ۷ هجری

سهل طبری : در اوایل سده نهم میلادی (سده سوم هجری) بر آمد - اهل طبرستان (تبرستان) ستاره شناس و پزشک

صائب تبریزی : استاد غزل سرای پارسی قرن ۱۰ هجری

شهریار : استاد شعر - دانشجوی پزشکی - از مریدان حافظ - که دیوان کاملش را به پارسی و یک مجموعه مشهور آذری به نام حیدر بابا از وی باقی مانده

شیخ بهایی : عالم بزرگ شیعه قرن ۱۰ هجری - از علاقه مندان به تصوف و عرفان پارسی

شمس الدین محمد بن ایوب دینسری : سده هفتم هجری - دایره المعارف نویس و نگارنده کتاب نوادر التبا در لتحفه البهادر که شامل مباحثی از علوم طبیعی است

شاپور ذوالاکتاف : شاپور دوم پادشاه مقتدر ساسانی که پس از خلع آذر نرسی بر تخت پادشاهی ایران جلوس کرد و هفتاد سال پادشاهی کرد . او یکی دیگر از پادشاهان بزرگ ایران است که چندین بار از حمله اعراب به ایران جلوگیری کرد و با اندیشه نیک سرزمین آریایی ما را از هجوم بیگانگان محفوظ داشت . او را به این جهت ذوالاکتاف میخوانند که دارای شانه های پهن و بزرگ بود . در بعضی از کتب تاریخی گفته است به دلیل آنکه پس از اسیر کردن مهاجمین (اعراب) از کتف آنان طنابی عبور میداده و همه را به طناب میکشیده ذوالاکتاف نامیده شده ولی این باور با ابهت و منش نیاکان ما در تضاد است

شیده : دوره ساسانی - سازنده کاخ خورنق

شاهین : یکی از بزرگ سرداران و سپهسالاران ایران در زمام پادشاهی خسرو پرویز ساسانی

شیدرنگ : پزشک و فیلسوف ایرانی در عهد ضحاک که پزشکی را یکی از مشاغل واجب الوجوب میدانسته

قطب الدین شیرازی (1236-1311) : (م-ریاضیدان، ستاره شناس، نور شناس، پزشک، فیلسوف ایرانی

فارابی، ابو نصر) : مرگ در ۳۳۹/۳۴۰ هجری یا ۹۵۰/۹۵۱م) دانشمند و فیلسوف ، در طبقه بندی علوم و در تبیین قوانین صوت و در تعریف دانش ها نقش عمده ای داشت

فردوسی : حکیم فرزانه ابوالقاسم حسن ابن اسحق . از وی به نام خداوندگار تاریخ و فرهنگ ایران شهر یاد میکنند . شاعر نامی ایران که ایران را پس از ۲۰۰ سال از دست زبان اعراب نجات داد و دوباره زبان پارسی را که از ریشه پهلوی و دری گرفته شده است را به کشور هدیه کرد . او در سال ۳۲۹ در قریه باژ از توابع طوس پا به حیات گذاشت و مدت ۳۵ سال از عمر خود صرف جمع آوری تاریخ ایران به صورت نظم و شعر کرد که منبع گردآوری او از کتاب خدای نامه شاهنشاهی ساسانیان بود . اما حاکم وقت سلطان محمود غزنوی رنج او را ضایع کرد و او را آزوده و رنجیده خاطر نمود . او یکی از سه اثر بزرگ و شاهکار ادبی جهان را بوجود آورد که هم اکنون کشورهای مختلفی یادواره او را گرامی میدارند و او در نهایت اندوه در سال ۴۱۱ هجری در طوس درگذشت . که بدلیل سروده های جنجالی او علیه اعراب و نکوهش چنیدن باره آنان - مسلمانان بر جشدهش نماز نگذاشتند و وی را در گورستان مسلمان خاک نکردند ولی او در تاریخ جاوید ماند. **شاهنامه بزرگ فردوسی**

فضل بن حاتم نیریزی) : مرگ در ۹۲۲ م / ۳۱۰ ه) ریاضی دان ، هندسه دان و ستاره شناس

فخرالدین عراقی همدانی : عارف و شاعر نامور قرن ۷ هجری ایران زمین

فرخی سیستانی : غزل گوی و قصیده سرای نامدار قرن ۵ هجری ایران زمین

فروغی بسطامی : شاعر - غزلسرا - استاد پارسی گوی - عارف و ریاضدان قرن ۱۲ هجری

فرغان : دوره ساسانی- سازنده تاق کسرا
عاملی - بهالدین (953-1031) : هجری (ریاضیدان، معمار، فیلسوف

عبید زاکانی : منتقد اجتماعی قرن ۷ هجری که شکایات خود را از دست حکام ظالم وقت به شعر پارسی در آورده است

علی بن سهل بن طبری) : سده نهم میلادی / سده سوم هجری (مؤلف فردوس الحکمه در طب و هوا شناسی ، نجوم

عمر بن فرخان طبری (: مرگ در ۸۱۵ م 200 / ۵) از مردم طبرستان - ستاره شناس و معمار

عبدالملک بن محمد شیرازی : ریاضیدان و ستاره شناسی که در نیمه دوم سده دوازدهم میلادی (ششم هجری) برآمد

عطار نیشابوری : شاعر و عارف نامدار قرن ۶ هجری ایران زمین

عبدالرحمن بن عمر صوفی رازی : زاده ری (۳۷۶-۵۲۹۱) (۹۸۶-۹۰۳م) ستاره شناس

غیاث الدین جمشید محمد طبیب (الکاشی) (790-832) : (هجری قمری) از مردم کاشان، ریاضیدان و محاسب

عمر خیام : فیلسوف - منجم - ریاضیدان و اندیشمند ایران زمین . که نه تنها ایران را دگرگون نمود بلکه تأثیری ژرف در جهان از خود برجای گذاشت . هم اکنون تندیس این بزرگ مرد در دانشگاه فلورنس ایتالیا نصب است و فلسفه و خصوصیات او تدریس میشود . او در زمان جلال الدین ملکشاه سلجوقی زیست کرد و از قوانین اعراب بیابانگرد که سایه در کشور متمدن ما گسترانیده بود به تنگ آمده بود و رباعیات بسیاری در شکایت از آنان به روشنی گفت

کاوه آهنگر : آهنگری که چرم پاره خود را بر سر نیزه زد و ضحاک تازی را از تخت پادشاهی ایران به زیر افکند و بعدها چرم وی به درفش ملی کویانی مبدل گشت . کاوه با یاری مردم ضحاک تازی را در کوه دماوند حبس کرد و فریدون را به سمت پادشاه ایران نشاند

کمبوجیه : کامبوزیا یا کامبیز . فرزند کورش بزرگ . او با اقتداری ستودنی و باور نکردنی در سال ۵۲۵ قبل از میلاد سرزمین های مصر را بدلیل عمل نکوهیده مصریان در برابر ایرانیان که تعدادی از ایرانیان را در مصر کشتند و به تمسخر پرداختند فتح کرد و کل مصر به زیر چتر پادشاهی ایران در آورد . او پیرو مزدیسنا زرتشت بود و همواره دین بهی را دنبال میکرد وی در راه بازگشت خبر دار شد که فردی به نام بردیه یا گئومات ادعای پادشاهی ایران نموده است و به نام برادر او کل پادشاهی را از آن خود کرده و دست به جنایات و کشتار مردم ایران زده که در نهایت از اندوه این کار جان داد . هرودوت چون او به خدای مصر (یک گاو) بی احترامی کرده بود و او را با ضرب چاقو کشته بود به او لقب دیوانه داد ولی این یکی دیگر از برگهای زرین خداپرستی در ایرانیان آن روزگار بود

کورش بزرگ یا کورش کبیر : کورش بنیانگذار حقوق انسان ها و آزادی و برابری بشریت است که جهان را دگرگون نمود . وی از مقتدرترین و با تدبیر ترین افراد تاریخ جهان است که بدلیل اخلاق و منش و کردار نیک نامش در تاریخ به ثبت رسید . او پیرو دین بهی زرتشت بود . که همواره تاریخ از او به عنوان یکی از نوایغ بشریت نام میبرد . او پادشاه ماد را شکست داد . پادشاه لیدی را نیز مغلوب ساخت و بابل را که یکی از بزرگترین مراکز جهان آن روزگار بود با صلح و آرامش و با رغبت مردمان آنجا به کلی فتح کرد و پس از ورود به بابل به احترام به خدای مردوک آنان تاجگذاری نمود تا حسن نیت خویش را به ملت مغلوب به اثبات برساند به صورتی که آنان وی را فرستاده خدا

مینامیدند. پس از آن بنای بزرگترین شاهنشاهی و امپراتوری تاریخ را بنا نهاد که در نهایت در سال ۵۲۸ قبل از میلاد در جنگ با سکاها و خوریز کشته شد. هم اکنون تندیس سنگی این بزرگ مرد در سیدنی استرالیا و یکی از پارکهای بزرگ ایالات متحده و سازمان ملل متحد از طلای خالص نصب می‌باشد و اعلامیه او در سازمان ملل نقش سمبل آزادی و دموکراسی را برای نخستین بار در جهان ایفا میکند

کیخسرو : سومین پادشاه مقتدر کیانی به خونخواهی کشتن سیاوش برخاست و مدت‌های زیادی با تورانیان جنگید و در نهایت آنان را مغلوب ساخت و افراسیاب را به دلیل کشتن سیاوش که نه تنها پدر وی بود بلکه یکی از قهرمانان نامی ایران بود کشت. پدرش سیاوش و مادرش فرنگیس بود

کیومرث : نخستین پادشاه و بنیانگذار سلسله پیشدادی در پیش از ظهور هخامنشیان. نام وی در اوستا گیومرث آمده است و ذکر شده است که زرتشتیان او را نخستین انسان میدانند. در زمان او مردم در غارها و کوهها بودند و بدن خود را با پوست حیوانات می پوشاندند

گشتاسب : پنجمین پادشاه از سلسله کیانی. پسر لهراسب و پدر اسفندیار روئین تن گفته شده که زرتشت در زمان وی ظهور نموده است و گشتاسب شاه اولین کسی است که به زرتشت گرویده است و از مبلغان اصلی دین بهی می‌باشد که در گسترش آن نقش مهمی ایفا کرده است

وحشی بافقی : غزلسرای و عارف قرن ۹ هجری ایران زمین

مازیار : یکی دیگر از قیام کنندگان بر علیه حکومت اعراب در ایران. وی در طبرستان بنایی عظیم ساخت و در جهت بازگرداندن عظمت ایران به قبل از یورش تازیان تلاش کرد. وی در زمان معتصم عباسی قیام خود را آغاز کرد و در صدد بر آمد همگام با بابک خرمیدن هویت ملی ایرانی را زنده کنند که در نهایت با جنگهای معتصم دستگیر و در بغداد کشته شد. او نیز یکی دیگر از تندیس های ملی گرایان ایرانیان در برابر تهاجم دیگر کشورها است

مرداویج : پسر زیار. سردار بزرگ ایرانی که او نیز در جهت متلاشی کردن حکومت اعراب در ایران کوشید و جان داد. وی فرمانده لشکر اسفار پسر شیرویه عامل نصر بن احمد ساسانی بود طبرستان را برای اسفار فتح کرد. پس از کشته شدن اسفار- مرداویج قزوین و همدان و اصفهان و اهواز را گرفت و لشکر مقتدر خلیفه جنایتکار عباسی را شکست داد. وی در کمال تأسف در سال ۳۲۳ هجری قمری در حمام اصفهان به دست غلامان ترک کشته شد

مطهر بن طاهر مقدسی (356) : ه ۹۶۶م) در بست سیستان برآمد- دایره المعارف نویس و بازگوکننده اعداد بزرگ هندی

مهران : یکی دیگر از سرداران بزرگ ایران. وی از سپهسالاران ارتش ایران (یزدگرد ساسانی) بود و با اعراب بیابانگرد جنگید و ابوعبیده سردار مشهور عرب را به قتل رسانید

مازیار : ماه یزد یار یا مازیای یکی از سرداران بزرگ ایران بود که در هم زمان با قیام بابک خرمدین قیام میهن پرستانه خود را در طبرستان بر ضد حکومت تازی در ایران انجام داد ولی در نهایت در سال ۲۲۵ هجری قمری به دستور خلیفه پس از چند سال مبارزه کشته شد

حسین معمار : معمار بقعه هارون در سال 918 هجری

مهرداد بزرگ یا مهرداد کبیر : مؤسس سلسله شاهنشاهی پارتیان بود که ایران را از گسستگی و لجام گسیختگی دوران تحت اشغال یونانیان سلوکی رهایی بخشید . وی در سال ۱۶۰ تا ۱۴۰ قبل از میلاد با نبردهای وطن پرستانه ایالت‌های ماد - پارس - خراسان - بابل - آشور - هرات و سیستان و . . . را جزو ایران بزرگ نمود . وی پادشاه سلوکیان را اسیر نمود و با وی با انسانیت رفتار کرد و به او در گرگان مستقر ساخت و برای حسن نیت به آنان با دختر وی ازدواج نمود . او را از بزرگ ترین اشخاص موثر در تاریخ ایران نامیده اند . که به راستی اگر ظهور نمی کرد امروز مشخص نبود ما در کجای تاریخ جای داشتیم

ملک الشعراء بهار : بزرگترین پارسی گوی قرون معاصر که به ایران باستان علاقه بسیاری داشت . روزنامه نگار و نویسنده نامدار ایران زمین در قرن 13 هجری

محمد ابن اشرف شمس قندی : ریاضیدان و ستاره شناس سده سیزدهم میلادی (هفتم هجری)

محمد بن ابوبکر فارسی : ریاضیدان و ستاره شناس ایرانی نیمه دوم سده سیزدهم میلادی (هفتم هجری)

مسعود سعد سلماس : شاعر قرن ۵ هجری - استاد شعر پارسی

مولانا : بزرگترین عارف ایران زمین و پارسی گوی بزرگ قرن ۶ هجری

موید الدین طغرانی) : مرگ در 1111/1112 م) زاده اصفهان - شاعر و شیمیدان ایرانی

ماشاءالله (مناسه) : (مرگ در ۸۱۵ یا 820 م) یهودی ایرانی الاصلی که در پروژه شهر بغداد با نوبخت همکاری میکرد

محتشم کاشانی : شاعر نامدار ایرانی قرن ۹ هجری

محمد بن احمد خرقی) : مرگ در مرو در 1138/1139 م) ستاره شناس، جغرافی دان ایرانی که نظریه ای در باب چگونگی حرکت ستارگان نیز ارائه داده است

محمد بن عمر بن فرخان طبری : پسر شخص بالا در آغاز سده نهم میلادی (سده سوم هجری) بر آمد . ستاره شناس و مؤلف نجوم

ماهانی - محمد بن عیسی) : مرگ در ۸۷۴ تا ۸۸۴ میلادی / ۲۶۱ تا ۲۷۱ ه) اهل ماهان کرمان ، ریاضی دان و ستاره شناس و مهندس . معادله درجه سوم موسوم به معادله ماهانی از اوست

المظفر): سده ششم هجری) اهل توس، مخترع گونه ای از اسطرلاب خطی

محمد بن لره: اهل اصفهان بوده و در فهرست ابن ندیم در زمره مهندسان و محاسبان بشمار آورده شده است

نادر شاه افشار: وی یکی از بزرگترین پادشاهان بعد از اسلام و نوابغ زمان خود بود. زمانی که افغانها و روسها و عثمانی ها از اطراف به ایران هجوم آورده بودند و در جهت متلاشی کردن ایران حمله کرده بودند نادر برخاست و مملکتی را که در نهایت هرج و مرج بود همصدا کرد و لشکر بزرگی آماده کرد و نزد شاه طهماسب رفت و به عنوان فرمانده ارتش ایران به دشمنان ایران حمله کرد. فتنه ها را خواباند. افغانها را بیرون کرد. عثمانی ها و روسها را شکست داد و در سال ۱۱۴۸ هجری بعد از خلع شدن شاه طهماسب بر مسند پادشاهی ایران جلوس کرد. بعد از آن هندوستان را به طور کامل فتح کرد و غنائم بسیاری از آنجا به ایران آورد. وی در نهایت تاسف در ۱۱۶۰ هجری توسط چند تن از سران قزلباش در اطراف قوچان کشته شد ولی نامش جاودانه در ایران ماند

نوبخت): مرگ ۷۷۰۷۷۶ م / ۱۷۱-۱۷۰ ه (ستاره شناس و مهندس ایرانی که تحت سرپرستی خالد بن برمک که وی نیز ایرانی بود طرح بغداد را انجام داد

نصرالدین طوسی (598-672 هجری) اهل توس، ریاضیدان، ستاره شناس، دانشمند علم مواد

ناصر خسرو: شاعر نامدار قرن ۵ هجری. حکیم فاضل و صوفی پارسی زبان

نظامی گنجوی: حکیم ابومحمد الیاس بن زکی بن مؤید ملقب به نظامی گنجوی شاعر نامدار ایران زمین در سال ۵۲۵ در شهرستان اراک - تفرش روستای تاد متولد شد. بر سر تولد وی اتفاق نظر نمی باشد. عده ای نیز باور بر این دارند که وی در شهر گنجه از آران بالای رود ارس به دنیا آمده است. در هر دو شهر شکی بر ایرانی بودن وی نیست. زیرا همه گنجه در جمهوری آذربایجان شهری ایرانی است و هم تفرش. وی یکی از بزرگترین شاعران ایران زمین است که به گفته پارسی شناسان بعد از فردوسی او قرار دارد. وی حماسه خسرو پرویز پادشاه ایران را با شیرین به شاهکاری ادبی تبدیل کرد. مخزن الاسرار - منظومه لیلی و مجنون - هفت پیکر - و اسکندر نامه از دیگر شاهکار های او است. گنجه از شهرهای کوچک ایران بود و امروز متوسط از ایران جدا گشته است و هم اکنون آرامگاه او آنجا قرار دارد

هاتف اصفهانی: شاعر نامدار قرن ۱۲ هجری - استاد پارسی گوی ایران زمین

یحیی بن ابی منصور): مرگ در ۸۳۱ م (216 ه / ۵) از نژاد ایرانی که در بغداد بر آمد ستاره شناس و مؤلف زیج، نوه اش هارون بن علی هم ستاره شناس و مؤلف زیج بود

یعقوب بن طاروق): مرگ در ۷۹۶ م / ۱۸۰ ه (از نژاد ایرانی ستاره شناس

یعقوب لیث: یکی دیگر از قیام کنندگان بر علیه حکومت اعراب در ایران که گامهای اساسی در جهت بر اندازی تازیان در ایران برداشت وی نمونه دیگری از وطن پرستی

ایرانیان در برابر هجوم بیگانگان به کشور شان بود . او پسر لیث رویگر بود . بواسطه کفایت و جوانمردی و دلیری از رویگری و عیاری به امارت سیستان رسید . سپس هرات و کرمان و شیراز و خراسان را گرفت و در جهت پاکسازی ایران از دست اعراب گام برداشت . وی بر ضد معتمد خلیفه کشتارگر عباسی قیام کرد و برای نابود ساختن حکومت عرب - جوانمردانه جنگید . سپس قصد حمله به بغداد را کرد و در صد آمد که خلیفه ننگین عرب را بکشد لیکن عمرش کفاف نداد و در اثر بیماری در سال ۲۶۵ هجری قمری در گندی شاپور یا جندی شاپور امروزی خوزستان درگذشت **یقبوب بن محمد رازی** : ابن ندیم وی را از مهندسان و محاسبان دانسته است

*****

برخی دیگر از زنان و مردان دانشمند معاصر ایرانی در جهان امروز

پرفسور بیژن داوری : معاون ارشد شرکت مشهور IBM

حسین اسلامبلچی : رئیس شرکت مخابرات امریکا - IT & t

فرزاد ناظم : مدیر فنی سایت جهانی یاهو

امید کردستانی : معاون ارشد گوگل و از بنیانگذاران موتور جستجوگر گوگل

پیر امیدیار : مؤسس و رئیس شرکت EB از بنیانگذاران تجارت الکترونیک جهان

پرفسور لطفی زاده : استاد دانشگاه آمریکا - پدر منطق فازی - کامپیوتر هوشمند - بنیانگذار نسل سوم کامپیوتر در جهان

محمد شعبانی : رئیس شرکت اطلاعات سیسکو در سن هفده سالگی

فرهنگ فلاح : فوق لیسانس فیزیک در سن سیزده سالگی

ایمان ضیابری : مسلط به چهار زبان مهم دنیا - جوانترین خبرنگار فارسی در جهان

رضا کهلولی : برترین مخترع جهان در سال ۲۰۰۵ در سن هفده سالگی

علیرضا خسروی : هفده ساله کاشف پمپ قلب مصنوعی

دکتر نادر نجفی : مخترع سنجشگر فشار خون به اندازه دانه برنج

دکتر نصرت الله نزاکت گو : پیوند کبد از زنده به زنده از مادر به فرزند برای نخستین بار در خاورمیانه

پرفسور مجید سمیعی : رئیس جراحان مغز جهان در آلمان

محمد رضا شجریان : دارنده مدال پیکاسو از سازمان یونسکو

پرفسور محمد جمشیدی : مدیر برنامه های داخلی ایستگاه فضایی ناسا

دکتر فیروز نادری : مدیر برنامه اجرایی سیاره مریخ در ایستگاه فضایی ناسا

فریار شیرزاد : معاون وزرات بازرگانی امریکا- دستیار ریاست جمهوری امریکا

پرفسور علی جوان : بنیانگذار لیزر گاز- دارنده مدال استوارت- جان هرتز - فردریک آیوز

حمید عظیمی : عضو ارشد شرکت اینتل در امریکا

بهرام مهذبی : مدیر شرکت مایکروسافت در سال ۲۰۰۰ دبی

قاسم اسرار : عضو هیات مدیره ایستگاه فضایی ناسا

بیژن پاک زاد : یکی از بزرگترین سازندگان عطر و طراحی لباس در جهان

نادر مدانلو : رئیس نخستین شرکت خصوصی پرتاب ماهواره در امریکا

خانم صبا ولد خانی : برنده جایزه جوانترین کاشف جهان

فرح کریمی : عضو پارلمان هلند

خانم کریستین امانپور : ریاست یکی از بخشهای بزرگ خبرگزاری س ان ان

خانم مریم کامکار : مدیر مؤسسه نرم افزاری سوئد

خانم انوشه انصاری : رئیس مؤسسه تکنولوژی شرکت مشهور تل کام و نخستین زن مسلمان و ایرانی جهان که به فضا سفر کرده است

خانم کتیا فلک شاهی : مدیر شرکت مشهور NEA

خانم آزاده تبارزاده : دانشمند ایستگاه فضایی ناسا

خانم آریتا ولی نیا : استاد فیزیک دانشگاه امریکا - عضو پژوهشگران ناسا

خانم ماریا خرسند : رئیس شرکت اریکسون

توکا نیستانی : انیمشین ساز کارتونها بین المللی